

plačeš, zajček?" Zajček reče: „Stoj, medved! Kaj bi ne plakal? Imel sem ljubovo izbico a lisica ledéno; izprosi, da pride k meni a potem me izžene.“
 — „Ne plakaj, zajček!“ tolaži ga medved, „jaz jo preženem.“ „Ne izženeš je! Psi so jo izganjali, a niso je izgnali, a ni ti je ne preženeš.“ „Da, hočem jo!“ Gresta h kočici: „pojdi, lisica, ven!“ A ona s peči: „„ako puhnem, če poskočim, leteli bodo kosci po stezici!““ Medved se ustraši in zbeži. Zopet otide zajček in plače. Zdaj ga sreča bik: „kaj plačeš zajček?“ „Ostani, bik! Kako bi ne plakal? Imel sem ljubovo izbico a lisica ledéno; poprosila me je, da sem jo vzel k sebi a potlej me zapodila.“ — „Grem, ter jo izženem.“ „Ne, bik, ne izženeš je! Psi so jo izganjali a ne izgnali, medved izganjal a ne izgnal; ni ti je ne izženeš.“ — „Da, hočem jo!“ Gresta k izbici: „lisica pojdi ven!“ S peči se ona oglasi: „„ako puhnem, če poskočim ven, pojdejo kosci po stezici!““

Bik se prestraši ter uide.

Zopet gre zajček, in gorko, gorko plače. Sreča ga petelin s koso: „krkelilí! Kaj ti je, zajček, kaj plakaš?“ „Stoj, petelin! Kako bi ne plakal? Ljubovo izbico sem imel a lisica ledéno. Poprosila me je, da sem jo vzel k sebi ter me je izgnala.“ — „Nič ne dé; pojdeva ter jo izpodiva.“ „Ne, ne izpodiš je! Psi so jo izganjali — ne izgnali, medved izganjal — ne izgnal, bik izganjal — ne izgnal; ni ti je ne izženeš.“ — „Poglédimo!“ Gresta k izbici: „krkelilí! Nêsem koso na herbtu, da lisico pokosim! Pojdi, lisica, ven!“ A ona slišavši to, ustraši se: „„počakaj, zdaj se oblačim.““ Petelin zopet: „krkelilí! Nêsem koso na herbtu, da lisico pokosim! Pojdi lisica, pojdi ven!“ Ona odgovori: „„kožuh oblačim.““ Petelin v tretje reče: „krkelilí! Nêsem koso na herbtu, da lisico pokosim! Pojdi, lisica, ven!“ Lisica zbeží a on jo mahne s koso ter potem jame z zajčkom složno in prijetno živeti v izbici.

Na pripovedko mi daj naprstek masla.

Vodnik in Stanič.

Predraga slovenska mladina! Meseca svečana vsacega leta praznuje slovenski narod rojstna dneva dveh národnih probuditeljev, dveh národnih pesnikov. — Ti dve zvezdi na našem národnem obnebjí sta Valentin Vodnik in Valentin Stanič.

Ker sta omenjena dva moža globoko vpisana v srce slovenskega národa vredno je, da „Vrtec“ tudi vam nekoliko besedíc izpregovori o njiju.

Valentin Vodnik je bil rojen 1758. leta v gorenjej Šiški blizu Ljubljane. Bil je zeló nadarjenega duha in doveršivši šesto latinsko šolo v Ljubljani stopil je v red frančiškanov. Pozneje je bil poslan na Dolenjsko in tudi Gorenjsko za dušnega pastirja. 1798. leta je prišel za profesorja na ljubljansko gimnazijo; bil je tudi nekaj časa njen vodja. A za časa francoske vojske 1813. leta je bil odstavljen in godilo se mu je zeló slabo. Z raznimi opravili si je moral kruha služiti. Vodnik je rad slovenske pesni koval, pa tudi mnogo drugih knjig je prišlo od njega na svitlo. Mej knjigami naj omenim samo nemško-slovenski slovar, ki je 1843. l. zagledal beli dan. Valentin Vodnik je umrl 1819. l. v Ljubljani. Ljubil je z dušo in srcem

slovenski narod in mu je bil zvest do smrti. Oroci! imejte ga v vednem spominu. — Drugi mož, katerega rojstni dan praznujemo ta mesec, je Valentin Stanič. Rodil se je 12. svečana 1774. l. v Bodreži pri Kanalu ne daleč od Gorice. Užé deček je kazal poseben talent. Zavoljo tega so ga starši poslali v Gorico v šolo. Ko je dovršil tako imenovane ljudske šole, poslali so ga v Celovec, kjer se je dalj časa šolal. Potlej pride v Solnigrad v ondotno duhovsko semenišče. Leta 1802 je bral prvo sv. mašo in kmalu potem je bil na Banjšicah nad Kanalom za kaplana postavljen. Stanič je je užé dijak rad slovenske pesni pisal, v samotnem kraju na Banjšicah je pa še več časa v ta namen upotreboval ter za tedanja dōbo posebno pesniško zmožnost pokazal. *Kot duhovni pastir je bil tudi zajedno šolski učitelj in otroci so ga zeló radi imeli. Ker je bil tudi pevec učil jih je tudi lepih pesni, katere še dandanes ondotni ljudje prepevajo. Na Banjšicah ostane Stanič v vednem spominu. Znal je tudi mizarsko rokodelstvo in za ondotno šolo si je sam klopí napravil. Tudi tiskarnico si je napravil in je knjige tiskal. — Pozneje je prišel za vikarja v Ročinj nad Kanalom, zadnje dni v Gorico za korarja. V Ročinji je bil on národni učitelj v pravem pomenu besede. On je tamošnja šolo ustanovil. Kar je Stanič vse pisal in delal, ne more se tako lahko naštetí.*

V Gorici je bil imenovan za šolskega nadzornika in v tem času je ustanovil 1842. l. goriško gluhonemnico — a 1845 l. družbo proti terpinčenju žival.

Otroci, imejte Vodnika in Staniča v vednem spominu ter ju pognemajte v njíju rodoljubji in delovanji za svojo domovino.

A. L. Mozirski.

Sovražnik drevju.

Zima je. Sneg je zapál ter pokríl travnike in vse poljske rastline. Kaj naj ubogi zajec počné, ko ga mučí kruti glad. Pogum veljá! bliža se vrtom, izpodleze plote in išče, kde bi bilo kaj vgrizniti. In glej! tu stojí drevo in poleg njega gol grm s popki na vejicah, iz katerih bi vzrastle s pomladi nove mladike. Naš zajec je našel, kar je iskal; s *slastjó okuša mlade odrastke*, in ako še nij sit, ogrizuje tudi drevesno skorjo. Nič mu nij mari, da človeku s tem veliko kvare (škode) dela na drevji, njemu je le na tem, da se nasíti. A to hudobíjo dela zajec le po noči, kakor bi vedel, da ne dela prav, in da bi mu tega človek po dnevi, kadar ne spi, níkdar ne dovolil. Po letu škoduje zajec zelju; zatorej se ne sme dopustiti, da bi se zajci preveč pomnožili. Zato jih tudi vsako leto na jesen mnogo postrelé.

Živali škodíjo drevescem zaradi gláda, a dobé se tudi taki zlobni ljudje, ki delajo to iz hudobne volje, samo zaradi tega, da bi naredili kvaro; taki ljudje so gotovo velike kazni vredni in za starih časov so jim tudi za tako hudobno ravnanje roke odsekávali, ako so je dobili pri škodi.